10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

1940 ий 9 МАЙ №43 (656) Акше 5 ыр.

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӱрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

ТУНЕММЕ ИЙЫМ УСПЕШНО ЗАВЕРШИТЛАШ

Тунемме ий вашке мучашыш шуэш. Кодшо жап — школа-шамычын пашаштышт путырак ответственный жап.

Коммунистический обществым ыштен шуктышаш верч кучедалмаште шемер калык коклаште коммунистический воспитанийым шарымаш, самырык поколенийым коммунистический духеш воспитатлымаш да нунылан пеҥгыде шинчымашым пумаш — школа-шамыч ден учитель-шамычын ик кугу ответственный задачышт. Тиде задачым шукташлан мемнан школа-шамычнан чыла условийышт уло.

Республикыштына шуко школа-шамыч партийын XVIII исторический с'ездше ден ВЛКСМ ЦК Х пленумын решенийышт неҥгызеш шке пашаштым икмыняр саеммашыш шуыныт. Видякинский начальный школышто (Оршанка район) школа вуйлатыше орденоносец А. В. Коряковцева пытартыш чырыкым 100 процент да Урмыжинский неполный средний школа (Шернур район) 97,37 процент успеваемость дене завершитленыт.

Но тиде чылажат мемнам тыпландарен ок керт. Мемнан ончылно эше кугу да серьезный задача шога — проверочный да выпускной испытанийым кугу сеҥымаш дене эртараш.

Нылымше чырыкыште учебный нашаште улшо чыла ситыдымаш-шамычым йӧршын пытарыман. Эртыме материалым повторитлымаш испытанийлан ямдылалтмаште кугу верым налшаш. Тиде, ик могырым, тунемше - шамычын шинчымашыштым пеҥгыдемдаш да, вес могырым, учитель-шамычлан тунемше-шамычын фактический шинчымашыштым келгын, раш пален налаш полша. Испытанийлан ямдылалтмаште урокын качествыжым, мӧҥгыш пумо да классный заданийым шуктен шогымаште тунемше-шамычын ответственностыштым кӱлеш ӧрдыжтык. Спортлан кажне тунемше дек индивидуальный подход тӱҥ верым налын шогышаш. Дополнительный занятийым утыж дене ыштыман огыл, тиде шукыжо годым учитель-шамычын да тунемше-шамычын ответственностыштым гына волта.

Испытанийлан сайын ямдылалтмаш—тиде эн ончычак йоча-шамычым учебный программа об'емыштo пеҥгыде шинчымаш дене обеспечитлымаш улеш.

Туге гынат, але южо школа-шамыч посна предмет дене программа почеш кайшаш материалымат темен огытыл. Чкаринский неполный средний школышто (Роҥго район) историй дене программым улыжат 25 процентлан велэ темыме. Тиде районыштак, Кугенерский неполный средний школышто математика дене программым шуктымо огыл.

Помарский средний школышто (Волжский район) географий дене да химий дене старший класслаште программа почеш кайшаш материал ятыр кодын.

Испытаний — ученик - шамычын шинчымашыштлан государственный проверка. Палаш кӱлеш, ученик-шамыч дек чыла требованийым иземдымаш да тыгак кугемдымаш, государствым ондалымашке намия да эллан вредым конда. Школьный комсомольский организаций да пионервожатый-шамычын, пӱтынь педагогический общественностын задачышт—испытаний годым очковтирательство ваштареш решительно кучедалаш. Кажне тунyктышо палышаш, йодыштмаште да оценкым пумаште изи фальш-шамычат вредно да лӱдмашан. Ассисент-шамыч—учитель ден вожатый-шамыч, ӧрдыж наблюдатель огытыл, а общественный контроль улыт, нуно испытанийын характержым корандылаш тӧчымашым решительно пресекатлышаш улыт.

Нунылан испытаний годым тунемше - шамычын чын шинчымашыштым, закон, формула, правила-шамычым велэ огыл, а нуным келгын пален, практикыште кучылтын моштымыштым шинчыман. Школысо комсомольский организаций, старший пионервожатый-шамыч ученик - шамычын испытаний жапыште режимыштым, тувеммаш ден канымашыштым моштен ваштaлтылмашым организоватлымашке поснак вниманийым ойырышаш улыт. Ученик-шамычын мӧҥгыштышт заниматлашышт да канашышт условий создатлыме нерген мондыман огыл.

Тенийсе тунемме ийыште советский калык мемнан школа-шамыч деч кугу успехым вуча.

Йошкар-Оласе детский музыкальный школлан П. И. Чайковскийын лӱмжым присвоитлыме нерген

Марийский АССР Верховный Совет Президиумын 1940 ий 7 майысе

УКАЗШЕ

Великий русский композитор Петр Ильич Чайковскийын шочмыжлан 100 ий теммым ознаменоватлышашлан, Йошкар-Оласе детский музыкальный школлан П. И. Чайковскийын лӱмжым присвоитлаш.

Марийский АССР Верховный Совет Президиум председательын заместительже—МОСОЛОВА.

Марийский АССР Верховный Совет Президиум секретарь—КУКИН.

Йошкар Армийын высший командный составшылан военный званий-шамычым установитлымаш

СССР Верховный Совет Президиумын Указше дене Йошкар Армийын высший командный составшылан тыгай военный званий-шамыч устанавливатлалтыт:

Общевойсковой командир-шамычлан—генерал-майор, генерал-лейтенант, генерал-полковник, армий генерал, Советский Союз маршал.

Генерал-майор, генерал-лейтенант да генерал-полковник званий-шамыч тугак тӱрлӧ род войска-шамычын командирыштланат устанавливатлалтыт. (ТАСС).

4 номеран неполный средний школа пелеисе (Йошкар-Ола) комсомольский организаций кечын кушкеш.
Снимкыште: ВЛКСМ комитетын заседанийыштыже комсомолыш приниматлат.
Фото М. Чуршуковын.

Советский Союз маршал К. Е. ВОРОШИЛОВЫМ СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан да СССР СНК пелеисе Оборона Комитет Председательлан назначитлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Советский Союз маршал Климент Ефремович **Ворошиловым** СССР Оборона Калык Комиссар обязанность деч утарен, СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательын заместительжылан да СССР Калык Комиссар-шамыч Совет пелеисе Оборона Комитет Председательлан назначитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1940 ий 7 май.

Советский Союз маршал С. К. ТИМОШЕНКОМ СССР Оборона Калык Комиссарлан назначитлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Советский Союз маршал Семен Константинович **Тимошенком** Киевский Особый Военный Округ командующий обязанность деч утарен, тудым СССР Оборона Калык Комиссарлан назначитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1940 ий 7 май.

1-й ранг командарм Б. М. ШАПОШНИКОВЛАН Советский Союз маршал военный званийым присвоитлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

1-й ранг командарм Борис Михайлович **Шапошниковлан** Советский Союз маршал военный званийым присвоитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1940 ий 7 май.

1-й ранг командарм С. К. ТИМОШЕНКОЛАН Советский Союз маршал военный званийым присвоитлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

1-й ранг командарм Семен Константинович **Тимошенколан** Советский Союз маршал военный званийым присвоитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1940 ий 7 май.

1-й ранг командарм Г. И. КУЛИКЛАН Советский Союз маршал военный званийым присвоитлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

1-й ранг командарм Григорий Иванович КУЛИКЛАН Советский Союз маршал военный званийым присвоитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1940 ий 7 май.

85

Военно-Морской Флотын высший командный составшылан военный званий-шамычым установитлымаш

СССР Верховный Совет Президиумын Указше дене Военно-Морской Флотын высший командный составшылан тыгай военный званий-шамыч устанавливатлалтыт:

Корабельный службын высший строевой командный составшылан контр-адмирал, вице-адмирал, адмирал, флот адмирал.

Корабельный службын инженерже-шамычлан—младший инженер-лейтенант, инженер - лейтенант, старший инженер-лейтенант, инженер-капитан - лейтенант, 3-шо ранг инженер-капитан, 2-шо ранг инженер-капитан, 1-й ранг инженер-капитан, инженер-контр-адмирал, инженер-вице-адмирал да инженер-адмирал.

Морской авиацийын, береговой ден интендантский службын высший командный составшылан генерал-майор, генерал-лейтенант да генерал-полковник званий-шамыч устанавливатлалтыт. (ТАСС).

Йошкар Армийын войсковой частьше-шамычым СССР орден-шамыч дене наградитлымаш

Финский белогвардейщина ваштареш кучедалме фронтышто Командованийын боевой заданийже-шамычым образцово шуктымылан да тидын годым ончыктымо доблесть ден мужествылан 205-ше стрелковый полк ден 5-ше скоростной бомбардировочный авиационный полкым Красное Знамя орден дене наградитлыме.

6-шо военный механизированный дорожный батальоным Красная Звезда орден дене наградитлыме. (ТАСС).

Йошкар Армийын начальствующий ден рядовой составшылан Советский Союз Герой званийым присвоитлымаш

Финский белогвардейщина ваштареш кучедалме фронтышто Командованийын боевой заданийже-шамычым образцово шуктымылан да тидын годым ончыктымо отвага ден геройствылан капитан Дмитрий Данилович ВАЛЕНТИКЛАН, капитан Валериан Сергеевич ЗНАМЕНСКИЙЛАН, майор Николай Гаврилович СЕРЕБРЯКОВЛАН, старший лейтенант Андрей Ефремович ФАТЬЯНОВЛАН ЛЕНИН орден ден „ЗОЛОТАЯ ЗВЕЗДА" медальым вручитлен СОВЕТСКИЙ СОЮЗ ГЕРОЙ званийым присвоитлыме.

Московский Государственный университетым Ленин орден дене наградитлымаш

Московский Государственный университетын—эн тошто русский университетын 185 ияш юбилейжым палемдыме шот дене, да наукым, культурым развиватлымаште да кўкшо квалификациян специалист-шамычым ямдылымаште тудын пеш кугу заслугыжо-шамычым шотыш налын, СССР Верховный Совет Президиум Московский Государственный университетым Ленин орден дене наградитлен. (ТАСС).

ПАРТИЙ ИСТОРИЙЫМ КЕЛГЫН ИЗУЧАТЛЫМЕМ ПРАКТИЧЕСКИЙ ПАШАШТЕ КУГУН ПОЛША

Южо комсомолец-шамыч партий историйым изучатлаш жап уке, ярсаш огеш лий, манын жапым эртарат. А ончет гын, нуно шке жапыштым кўлеш семын кучылт огыт мошто.

Мый партий историйым изучатлаш, теоретический шинчымашым нöлташ жап уке, ом ярсе манмылан нигузеат ом ўшане. Шке шинчымашыжым нöлташ öрканыше гына тыге кутырен кертеш.

Мыйынат, моло йолташ-шамычын гаяк, паша ятыр уло, туге гынат ВКП(б) историйым изучатлаш жапым муам. Яра жапем рационально кучылтам.

Мый „ВКП(б) историй краткий курсым" чыла главажге изучатлен лектынам. Тидын дене пырля Марксын, Энгельсын, Ленинын да Сталин йолташын произведенийыштым ятыр изучатленам. А дополнительный литература шкемын библиотечкыштемак уло. Изучатлымем годым, тўрлö умлыдымо вопрос-шамыч лиеденыт гын, эреак партийный кабинетыш консультацийыш коштынам да туштo кўлеш полышым налынам.

„Партий историй светыш лекмек, Йошкар-Олаште ятыр лекцийым лудынат, мый кажне лекцийымат колыштынам.'

Пытартыш жапыште, мый декем шкенан комсомолец-шамычна тўрлö умлыдымо вопрос-шамыч дене консультаций налаш толыт. Партий историйым келгын изучатлымем дене кеч могай йодышыштлаҥат вашмутым пуэн сеҥем.

Тений партий историйым самостоятельно изучатлыше комсомолец-шамыч дене 3 теоретический собеседованийым эртаренам. Тидеч посна Йошкар-Ола хлебопекарня пеленсе политграмота кружокышто пропагандистлан ыштем.

Теоретический шинчымашем нöлтымö денак производственный пашат, кодшо ийла дене таҥастарымаште, ятыр саемын.

1939 ийыште производственный план 120,5 процентлан темын. Наркомпищепромын установитлыме планже дене таҥастарымаште 71 тўжем тенге прибыльым пуэнна. Кодшо ийлаште эреак растраташтe лиедат ыле гын, 1939 ийыштe ик кумыр растратат ыш лий.

Кеч кöат партий историйым келгын изучатла гын, практический пашаште йöсым огеш шиж.

Д. Я. Перелыгин,
Марийский республикысе Росглавкондитер конторын управляющийже.

АНДРЕЙ ОСИПОВ

Юл вўдын пурла серыштыже, ожно пич чодра да нигунам айдеме коштдымо вереш, бумажный промышленностьын гигантше—Марийский бумажный комбинат—Марийский АССР-ын гордостьшо кушкеш.

Строительный пашам тўҥ шотышто пытарен, чыла цех-шамычым сложный машина-шамыч дене оборудоватлен, Марбумкомбинатым пашаш колтышашлан квалифицированный кадр-шамыч кўлеш лийыныт. Садлан 1938 ийыште ФЗУ школым почмо ыле. Январь тылзыште чыла колхозный ял, поселок гыч ятыр ен-шамыч ФЗУ школыш тунемаш тольыч. Моло дене пырля Сотнур район Вахоткино ял гыч самырык, энергичный рвезе—„Комбайн" колхозын членже Андрей Осиповат тольо.

Тудо у коллективыште öрын ыш шого. Вашке вес йолташ-шамычше дене пырля тўрлö ответственный пашам виктараш тўҥале. Тудо шке ончылажке ФЗУ школым „отлично" отметка дене тунем лектын, квалификацийым налаш задачым шынден. Тидым шуктышлан Осипов йолташ целлюлозник группышто тунемаш тўҥалеш. Тыште сай тунеммыжлан тудо шуко гана премироватлалтын.

Андрей Осиповым комсомольский организаций вашке ленинско-сталинский комсомол радамыш пурта.

Квалифицированный пашазе-шамыч кўлеш лийме дене Осиповым школа гыч пашашке досрочно налыт. Тудо целлюлозный заводысо регенераций цехыш декантаторщиклан кайыш.

Первый кече гычак Осипов йолташ шке теоретический шинчымашыжым практический пашаште ончыкташ тўҥале.

Ынде шуко жап регенераций цехын стахановецше-шамыч списокышто Осиповын лўмжö возалтын. Тудо первойжым подручный декантаторщиклан гына ыштен ыле, а кызыт старшийлан ышта. Шке пашажым честно ыштымыже дене гына старший пашазыш шуын. Осипов производствышто планым темлаш верч, варочный цехлан яндар, кўкшў качествам щелок пушаш верч тырша. Производственный программым тылзе еда 115 процентлан тема.

Осипов йолташ тыгак активный общественник улеш. Тудо пашазе-шамыч коклаште чарныде тўрлö газета-шамыч гыч коллективный читкым эртара. Кызыт СССР Верховный Совет кудымшо Сессийын материалжым лудын умылтара.

Андрей Осипов — допризывник. Тудо тений Йошкар Армий радамыш призыватлалтме кечым сайын ямдылалтын вашлиеш. Кызыт ныл оборонный значок-шамычлан нормым сдатла.

В. Г. Горшков.

Шке шонымашкышт шуыныт

„Волна" колхозын (Шернур район, Лаж'яльский сельсовет) членже Анна Сандакова рядовой колхозница ыле. Тудо комсомолка, кызыт колхозышто ик ончыл ударницалан шотлалтеш. Анна трактор дене пашам ышташ да трактористка лияш уло шўмжö дене йўлен. Тракторист-шамыч деч тракторын частьше-шамычым эре тунемын.

Тракторист - комсомолец Петр Веткин, Анна Сандакован трактористка лияш шонымашым шуктышаш верч производствo деч кўрылтде туныкташ пижын. Тений туныктен луктын.

Кызыт Анна 22-шо номеран тракторный бригадыште трактористкалан ышта. Пашашке честно относитлымыже дене первой кечe гычак сай результатым ончыктен. „Универсал" трактор дене шке сменыштыже 2,50 гектар олмеш 3,72 гектар дене куралеш, паша качественжат сай.

Тыгак тиде бригадыште производство деч кўрылтде тунемшешамыч Челавий Милютина ден Екатерина Абланова тений первый гана трактористкалан ыштат, нунат шке сменыштышт нормым тўрыс темат.

М. Яныш.

Йошкар-Ола 1 номеран аптека пеленсе оборонный кружок - шамычын политрукшо комсомолка Ц. А. Беляева йолташ.

Фото М. Чуршуковын.

Кум животноводческий ферма

„Красный Октябрь" колхоз (Шернур район, Лаж'яльский сельсовет) общественный животноводствым развиватлыме нерген партий ден правительствын решенийыштым илышыш пуртен толеш. Колхоз 1935 ийыште молочно-товарный фермым организоватлен.

Тиде ферма заведующийлан ынде ятыр ий годсек комсомолка Атлашкина Анна Павловна ышта. Фермыште вольык ончымаш сайын шындалтын. Кызыт фермыште 47 вуй ушкал уло, тений 14 презе шочын да тўрыс ончен куштат. Скотница Сидорова Пелагия вольыкым сайын онча. Молочно-товарный ферма колхозлан ий еда кугу доходым пуа. Кодшо ийын 7439 тенге доходым налме.

Партий ден правительствын кунчалже почеш угычын овцеводческий ден свино-товарный фермым организоватлыме. Кызыт шорык фермыште 39 вуй шорык, сöсна фермыште 11 вуй сöсна уло. Комплектований планым кок фермыштат тўрыс темыме.

Тылеч посна колхоз пелен искусственный осеменительный пунктым организоватлыме. Тений договор почеш ныл сельсоветыште 164 вўлыылан осеменений ыштaлтеш.

Я. Макматов.

Сессий материалым умылтарат

Токтамыж агитколлектив (Шернур район) шемер масса коклаште агитационно-массовый пашам сай шынден.

Агитколлектив руководитель М. Иванов йолташ (ВКП(б) членыш кандидат пашам моштен организоватлен. Агитколлективын 20 агитаторжо уло.

Теве „У илыш" колхозышто агитатор В. Т. Глушков йолташ агитационно-массовый пашам озанлык-политический кампаний дене кылден ышта. Верховный Совет кудымшо Сессийын материалжешамычым изучатлымаш дене 10 беседым эртарен. Беседылаште 120 ен лийын. Масса коклаште паша сай ыштымылан кöра тиде колхоз сельсоветыште чыла паша денат ончылно шога. Финпланым 1-ше кварталлан тўрыс темыме. Садлан сельсоветын переходящий йошкар знамяжым нуаш ыштыме.

М. П. Тымбаршов.

„Артек“ пионерский лагерьышке канаш кайше Йошкар-Ола 6 номеран средний школын 4-ше классыштыже тунемше ученик-шамыч.
Снимкыште (шола гыч пурлашке): Наташа Батанина ден Гена Шорин.
Фото М. Чуршуковын.

ВЛКСМ ЦК Х пленумын решенийже деч вара

Купсольский неполный средний школа пелен (Шернур район) 1939 ий декабрь тылзыште первичный комсомольский организацийым почмо. Первой 8 ученик велэ пурен ыле. Комсомольский организаций первой кече гычак несоюзный молодежь коклаште политико-воспитательный пашам виянгдаш пиже. Таче кечылан тыште 26 комсомолец шотлалтеш.

Комсомольский организаций да тудын секретарьже Киткаев школын пашаже да илышыже дене кугун интересоватла, школышто успеваемость верч кучедалмаш тӱҥ пашалан шындалтын. Кокымшо чырык дене тангастарымашге кумышо чырыкыште комсомолец-шамычын успеваемостьышт ятыр йолталтын. Киткаева Александра, Шабруков Николай, Пасеев Павел кокымшо чырыкыште начар тунемыныт, а кызыт нуно отличник радамыш лектыныт. Нуно комсомолыш пурымекышт виян тунемаш тӱҥалыныт. Сельсовет мучко школышко тунемаш шушо йочам 100 процентлан охватитлыме.

Школышто проверочный ден выпускной испытанийлан ямдылалташ тӱҥалыныт. Класслаште проверочный ден выпускной испытанийым эртарыме нерген РСФСР Наркомпросын инструкцийжым прорабатыватлыме. Кызыт тунемше-шамыч у материалым тунемме дене пырля эртыме материалым повторятлат. Испытанийлан ямдылалтше-шамычлан консультацийым организоватлыме. Консультацийыште отлично тунемше - шамыч шенгелан кодшо йолташыштлан полшен шогат.

7-ше классыште тунемше-шамыч Конаков Вениамин, Шабруков Валентин, Мурзин Иван, Шабруков Алексей, Четкарева Таисия испытанийым чыла предмет денат отлично сдатлаш ямдылалтыт. Школеш родитель-шамыч дене погынымашым эртарыме. Родитель-шамыч испытаний жапыште тунемше-шамычлан полшаш, нунылан чыла условийым ышташ мутым пуэныт.

Школышто добровольный организаций-шамыч пашам сайын ыштен шогат. Осоавиахим организацийын председательже Н. И. Шулепов 72 оборонный значкистым ямдылен. Тений школеш СВБ ячейкым организоватлыме, тушко 62 тунемше членлан пурен. СВБ член - шамычлан „Коммунизм и религия“, „Наука и религия“, „Происхождение и развитие жизни на земле“, „О происхождении и реакционной сущности пасхи“ тема дене научный лекцийым лудмо.

М. Яныш.

Испытанийлан да у тунемме ийлан начар ямдылалтыт

Эша икмыняр кече гыч школа-шамыч 1939—40 тунемме ийын результатыштым терген пижыт. Тиде паша калык туныктымо орган да школа-шамычын ик эн кугу важностян государственный пашашт. Вет нуно ученик-шамычын талук мучко тунеммыштым терген тӱҥалыт. Садлан лийын испытанийлан ончылгочак сайын ямдылалтман.

Ронго районысо южо школа-шамыч испытанийлан начар огыл ямдылалтыт. Теве Оршанский неполный средний школышто РСФСР Наркомпросын испытаний эртарыме нерген инструкцийжым раш умылтарыме. Кызыт талук мучко эртыме материалым повторитлат. Тиде школыштак математика дене преподаватель Н. П. Демяков йолташ ученик-шамычлан сай шинчымашым пуэн. Эртыме материалым повторитлыме годым йоча-шамыч кажне йодышланат раш вашмутым пуэн кертыт. Задача да пример-шамычым ӧрын шогыде решатлат. Ӧрде каласаш лиеш: математика дене ик учениканат начар отметкым огеш нал. Н. Ф. Абросимова йолташат йоча-шамычлан сай шичымашым пуэн кертын.

Туге гынат ятыр школлаште испытанийлан кӱлеш семын огыт ямдылалт. Ӱкаринский неполный средний школышто историй дене план улыжат 25 процентлан гына темын. Тиде школышто испытанийлан ямдылалтме нерген кугун шоналтенат огытыл.

Кугенерский неполный средний школыштат (директоржо комсомолец А. Мамаев йолташ) положений тыгаяк начар. Але мартенат математика дене план темын огыл.

РОНО пашаен-шамычат испытанийлан ямдылалтме шотышто кӱлеш семын шоналтен огытыл.

У тунемме ийланат Ронго районышто удан ямдылалтыт. Район мучко 5 тӱжем кубометр пум ямдылыме олмеш 3869 кубометрым гына ямдылыме. Школлашке улыжат 2096 кубометрым велэ шупшыктеныт.

Софроново - Васташуйский начальный школа (заведующийже комсомолка Е. Власова йолташ) 48 кубометрым ямдылаш кӱлеш гын, ик кубометрымат ямдылен огыл.

Ронгинский средний школат (директоржо И. П. Овчинников йолташ) 600 кубометр ямдылыме пум нигунарат шупшыктен огыл.

Шогаль средний школат (директоржо Яранцев йолташ) у тунемме ийлан пу ямдылыме шотышто моктанен огеш керт. 450 кубометр ямдылыме олмеш 100 кубометрым гына ямдылен, а шупшыкташыже улыжат 30 кубометрым велэ шупшыктымо.

Кушто вара тыгай начар положенийын причиныже? Эн ондак школа-шамычын директорышт да заведующийышт „эше шуэш манын“, очыни, шоненыт. А вес шотшо—РОНО шке жапыштыже требоватлен огыл.

Ронго РОНО пашаен-шамыч да школа-шамыч испытанийлан да у тунемме ийлан начар ямдылалтмыштым кӱчык жапыште тӧрлатышаш улыт.

Вас. Мих.

ИСПЫТАНИЙЫМ КУАНЕН ВУЧАТ

Родионовский неполный средний школышто (Шернур район) тунемше ден туныктышо-шамыч проверочный ден выпускной испытанийлан виян ямдылалтыт. Чыла класслаштат программа почеш повторенийым тӱҥалме. Тунемше ден туныктышо - шамыч шке коклаштышт социалистический соревнованийым ушнен, проверочный ден выпускной испытанийлан сайын ямдылалташ, ик классыште кок ийлан кодмашым йӧршын пытарымашке шуаш обязыватлалтыныт.

Испытанийым эртараш расписанийым ыштыме да пырдыжеш сакыме. Тыгак программым чыла предмет денат составитлыме да тунемше-шамыч дек шуктымо. Тунемше-шамычлан ӱчкыдын консультаций эртаралтеш. Испытанийлан ямдылалтме годым тунемше-шамычлан полшаш дежурный преподаватель кажне кечын эрдене 7 шагат гыч 6 шагат кас марте школышто лиеш. Отличник-шамыч тунеммашге почеш кодшо-шамычлан полшат. IV-ше классыште Петрушев, Алметов, V-ше классыште Пасеева, Мурзина, VI-шо классыште Конаков Никифор, Ямбаршев Никандр тунеммаште почеш кодшо-шамычлан кугу полышым пуэн шогат, шкештат испытанийым отлично кучаш ямдылалтыт.

Испытаний жапыште культурно-массовый паша кумдан шаралтеш. Физкультурный кружок, осоавиахим организаций - шамыч тӱрлӧ выступленийым организоватлат.

1-ше номеран школысо (Йошкар-Ола) 4-ше „А“ классын ученикше Слава Маракулин детский технический станций пеленсе авиомодельный кружокын членже улеш.
Снимкыште: Слава шке авиомодельжым южыш колта.
Фото М. Чуршуковын.

Йоча творчествым ончымаш олимпиадын участникше Ира Потшивалова. Тудо художественный тӱрым пеш сылнын тӱрла. Снимкыште: Ира пашаште.
Фото М. Чуршуковын.

Районлаште йоча творчествым ончымаш вашеш

У-Тор'ял районысо школласе ученик-шамыч 24 апрельым, школлаште йоча творчествым ончымо кечым, пеш кугу куанымаш дене вучышт.

Йоча творчествым ончымашын кокымшо кечыже Токтар-Сола начальный школышто сайын эртыш. Ончымаште хоровой кружок ден шумовой оркестр „Ласка кече ончалеш“ лӱман марла мурым пеш сай исполнятлышт. Гармонь дене Н. Волков, куштымаште Д. Шулепова, З. Медведева, З. Шишкина, К. ден А. Петухова-шамыч, Т. Смоленцева да частушкым И. Ведерников сай исполнятлышт.

Художественный выступлений деч посна тӱрлӧ модель-шамычым, альбом-шамычым ямдыленыт да сылне пырдыж газетым луктыныт.

Тиде школа районысо йоча творчествым ончымаште участвоватлаш тӱҥалеш.

А. С. Сапожникова.

* * *

Мустай неполный средний школыштат (Шернур район) школа кӧргыштӧ йоча творчество ончымаш эртыш.

Ончымаште „Рвезылык сем“ ночеламутым VI классыште тунемше Смоленцев сайын лудын. Хоровой кружок Ф. Ф. Образцовын вуйлатымыж дене „Монден ом керт“, „Катюша“ да моло у муро-шамычмат исполнятлен. VII классысе ученик Ф. Чемоданов шӱвыр дене марий муро сем - шамычым сай шоктен. Тиде школа районный йоча творчество ончымашланат виян ямдылалтеш.

В. Шабдаров.

* * *

Кугу-Парат неполный средний школышто (Волжский район) эртыше школысо йоча творчествым ончымаште хоровой кружок член-шамыч тӱрлӧ муро-шамычым муреныт. VI классын ученикше Дм. Толщев „Великий Сталинский закон“ лӱман стихотворенийым моштен лудын. Танцовальный кружок гыч (руководительже М. Я. Бессонова йолташ) V „Б“ классын ученикше Серафима Яковлева „Яблочка“ муро сем дене, III классын ученикше Джемма Кольцова да тӱшкан „Полька“, „Кроковяк“ сем дене пеш сай танцоватлышт.

И. Д. Димитриев.

86

6-шо майыште Йошкар-Олаште добровольный спортивный общества-шамыч коклаште первый смешанный швецкий эстафета эртаралтын.
Снимкыште (шола гыч пурлашке): 1. „Динамо“ спортивный обществын первой верым налше юношеский командыже. 2. Удыр-шамыч стартым налыт. 3. Кугуеҥ-шамыч команда кокла гыч первой верыш лекше „Учитель“ спортивный обществын командыже. Фото М. Чуршуковын.

„Марий ял“ колхозышто соцсоревнованийым огыт акле

Йошкар-Ола район Кугу-Чигашево сельсоветысе „Марий ял“ колхоз шошо ага пашам 6 майыште тӱҥалын. Тиде колхозышто 2 бригада. Бригада-шамычым 6 звенолан ойырымо. Нине бригадылаште ныл звенолан куралаш да кок звеножлан ӱдаш установитлыме.

Яблоков Дмитрий йолташын вуйлатыме 2 бригада 8 май марте 6 гектарым куралын да 5 гектареш ӱден. Ӱдымаште М. П. Ивайков йолташын вуйлатыме 1 звено пашам ышта. Тыгак Столяров йолташын вуйлатыме 1 бригада кок кече коклаште 6,30 гектарым куралын. Тышечын 2,62 гектареш ӱден.

„Марий ял“ колхоз тений 3 гектар кокияш шыдаҥлан подкормкым ыштен.

Тиде колхозышто соцсоревнований ден стахановский движенийым шараш чыла условий уло гынат, нуным илышыш огыт пурто. Садлан паша темпышт але начар.

М. Арсентьева.

ПЕЧАТЬ КЕЧЕ ЛӰМЕШ ТОРЖЕСТВЕННЫЙ ВЕЧЕР

5-ше майыште большевистский печать кече лӱмеш Поволжский лесотехнический институтын актовый залешыже ВКП(б) Йошкар-Ола горком ден „Марийская Правда“ да „Марий Коммун“ газета редакций-шамыч торжественный вечерым эртареныт.

Большевистский печатьын кечыже нерген докладым „Марийская Правда“ газета редакторын заместительже Алексеев йолташ ыштен.

Доклад деч вара куанымашан вечер лийын. Вечерыште Пионер пӧрт пеленсе драмкружок Г. Гайдаковскийын „Новенький“ пьесым да лесотехнический институтын драмкружокшо „Блок-нот“ комедийым модын ончыктышт.

Вечерыште тыгак Йошкар-Ола кӱртньӧ корно станцийын клубшо пеленсе женский хоровой кружокат сайын выступатлен. **И. П. Л.**

СВБ КОНФЕРЕНЦИЙ ЭРТЫШ

Шернур селаште районысо воинствующий безбожник - шамыч союзын конференцийышт эртен. Конференций районный совет председатель Куликовын отчетшым колыштын.

Районышто чылаже 67 СВБ ячейка уло. Ячейкылаште членлан 1611 еҥ шога. Мустай, Сердеж, Куп-Сола организаций - шамыч пашам сай ыштат.

СВБ пашам эше саемдашлан конференций решенийым луктын.

В. Шабдаров.

ПЕРВЫЙ СМЕШАННЫЙ ЭСТАФЕТА

6 май. Ленинский сад тӱрлӧ тӱсан майкым чийше физкультурник-шамыч дене темын. Нунын шыргыжше чурийышт да чевер майкышт дене сад пеледалт шогалме гай коеш.

Жап 12 шагатыш каймеке, главный судья Никулин йолташ эстафетым тӱҥалмылан увертара.

„Динамо“, „Медик“ да „Буревестник“ спортивный обществын юношеский командыже - шамыч эстафетым почыт. Нуно 3,100 метран эстафетыш куржаш стартым налыт.

Старт деч вара 10 минутат 50 секунд гыч „Динамо“ командын представительже финишыш толеш. Тудын почеш 10 секунд вараш кодын „Медик“ командын представительже финишироватла.

Тыге юношеский команда-шамыч кокла гыч первый верыш „Динамо“, кокымшо верыш „Медик“ да кумышо верыш „Буревестник“ команда-шамыч лектыч.

Икмыняр минут гыч кугуеҥ-шамыч командылан старт пуалтеш. Стартыште „Динамо“, „Учитель“, „Медик“, „Лесосплав“, „Колос“ да „Буревестник“ команда - шамычын представительышт улыт.

Судьян командыже почеш нуно куржаш тарванышт.

Тиде эстафетыште сай результатым „Учитель“ команда ончыктыш. Тудын первый командыже 25 минутат 42 секундышто куржын. „Динамо“ команда 26 минутат 23 секундышто куржын, кокымшо верыш лектеш. Кумышо верыш „Учитель“ обществын кокымшо командыже лекте.

Кастене первый футбольный матч-шамыч эртаралтыныт. „Динамо“ обществын стадионешыже „Динамо“ икымше ден кокымшо команда-шамыч йолташла футбол дене вашлийыныт. Икымше команда сайын модмыжлан кӧра кокымшо командым 9:2 счет дене сеҥыш.

Ив. Литвин.

57 ияш колхозник паша нормым 136 процентлан темен
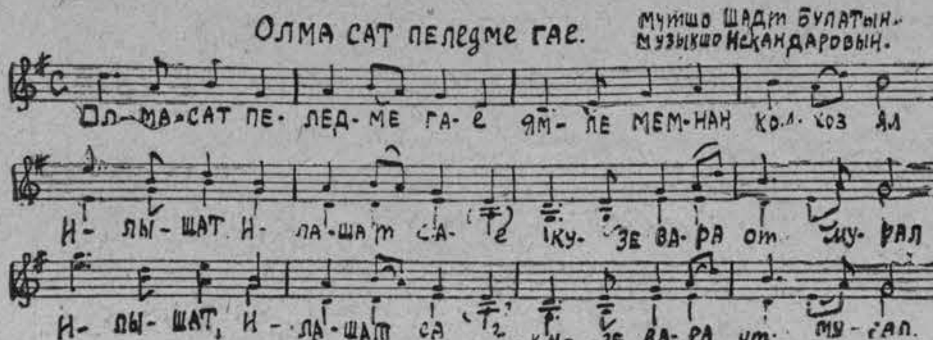
Роҥго. (Телефон дене). Шошо агам успешно да кӱчык жапыште пытарышаш верч „Ушнымаш“ колхоз (Ашламаш сельсовет) чот тырша. Теве Келдыбай Андрей Ильичын вуйлатыме 2 бригадысе 57 ияш колхозник А. П. Веденькин йолташ шошо ага пашам кӱчык срокышто да кӱкшӧ качество дене эртарышаш верч кучедалмашке уло вийжым, уло кумылжым пыштен пижын. Тудо 6 майыште кечаш паша нормым 136 процентлан темен.

Тудо кеч могай пумо пашамат уло кумылжо дене тыршен, жапыште шукта. Тудын семынак Е. А. Эскаева йолташ тиде кечыштак паша нормым 114 процентлан темен.

Тиде бригадын 1 звеносо колхозник-шамыч шке коклаштышт социалистический договорым ыштеныт. Договорыш пуртымо пункт-шамычым илышыш пуртышаш верч кучедалыт. Тыгак бригада дене бригада, звено дене звено социалистический договорым ыштеныт.

Тиде колхозышто агитационно-массовый пашат начар огыл ышталтеш. Теве агитатор—комсомолец И. И. Келдыбай йолташ колхозник-шамыч коклаште пашам кӱрылтде ыштен шога. Тудак пырдыж газетын редакторжо. Пырдыж газетым лукмеке, пасушко каен, колхозник-шамычлан лудын ончыкта. Тыгак республиканский газета-шамычешмо у печатлалтеш, тудо тунамак колхозник-шамыч коклаште умылтара.

В. Элмекей.

Олма сат пеледме гае
Ямле мемнан колхоз ял.
Илышат, илашат сае,—
Кузе вара от мурал!

Сталин вождьнан шӧртньӧ мутшо
Кид-йолнажым куштылта,
Волгыдо у корныш лукшо
Вождьым калык чот мокта.

Тудын нерген чечен мурым
Мурена ме йывыртен.
Мемнан курым—Сталин курым,
Илышнажым сылнештен.

Мурым мурен кӱслем шокта
Колхоз ялын ӱдыржӧ:
— Йӧратыме Сталин вождьнан
Кужу лийже ӱмыржӧ!

Агитатор Половников йолташ полша

Кугу-Коклала сельсовет пеленсе (Шернур район) агитпунктышто агитаторлан А. Я. Половников йолташ ышта. Тудо тылзылан 3 гана пырдыж газетым луктеш.

Колхозник - шамычлан международный положений нерген газета гыч йӱкын лудын умылтара. „Кугечын вредше“ нерген лекцийым ыштен.

Колхозлаште кружок ден добровольный организацийын пашаштышт активно участвоватла.

Кызыт „Чевер ӱжара“, „Мариец“ да „Волгыдо“ колхозышто физкультурный кружокым организоватлыш.

Адак Половников йолташ Коклала неполный средний школышто йоча творчествым ончымашлан ямдылалтмым вуйлатен. 20 апрельыште школышто олимпиада эртаралте. Тушто Половниковын вуйлатымыже почеш 15 тунемше-шамыч сай результатым пуэныт.

Половников йолташ комсомолец лӱмжым пашаже дене оправдатла.

Е. Фонарев.

Письмоносецлан 5 ий ышта

Г. И. Кедров йолташ „8 март“ колхоз гыч (Арбанский сельсовет, Йошкар-Ола район) Нурминский почтовой агентствыште письмоносецлан 5 ий ышта. Тудо шке пашашкыже честно относитла, подписчик-шамычлан газетым да журналым жапыштыже намия. Газета шарымаш планым квартал гыч кварталыш утыж дене темен толеш.

5 ий коклаште пашам сай ыштымыжлан Кедров йолташым 7 гана премироватлыме. 1939 ийыште каныме пӧртыштат лийын.

М. Соколов.

СУРТЫШТЫМ СТРАХОВАТЛАТ

„Чевер ӱжара“ колхозын колхозникше-шамыч (Шернур район) добровольный страхованийын значенийжым умленыт. Кызыт чылаже 20 сурт наре колхозник-шамыч шке суртыштым да тугак шке вольыкыштымат страховатленыт.

И. С. Росляков.

Отв. редакторын заместительже— *В. М. БОРИСОВ.*

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнаты 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР А—428. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.